

第十三回国際言語学オリンピック

ブルガリア・ブラゴエブグラド, 2015年7月20日～24日

団体戦 問題

南アフリカを旅行中に、観光客の一人がある書類を北ソト語で記入する必要になった。その言語の言葉を全く知らなかったのにも関わらず、彼は以下の言葉の意味を容易に理解できた:

Nomoro ya phaspoto: (‘旅券番号’)
Aterese ya emeile: (‘メールアドレス’)

しかし、以下の言葉の意味を理解しなかった:

Leina, sefane:
Naga:
Letšatšikgweidi la matswalo:
Bong:
Batswadi:
Mma:
Tate:
Bana:
Mmala wa mahlo:

不幸にも、通訳者がいなくて、ただ北ソト語の詳解辞典があるだけであった。そこで観光客が見つけたのは以下の通りだ:

<i>mma</i>	<i>motswadi wa ka wa mosadi, yo a mpelegego</i>
<i>tate</i>	<i>monna yo a ntswetšego</i>
<i>bong</i>	<i>sepharologanyi seo se šupago gore motho goba phoofolo ke monna goba mosadi</i>
<i>matswalo</i>	<i>letšatši le kgwedi tšeo motho a belegilwego ka tšona</i>
<i>naga</i>	<i>lefase leo le arotšwego la go ba le batho ba bantši, leo le nago le mmušo wo o lego ka fase ga taolo ya presitente le bathuši ba gagwe; naga e šomiša tšhelete ya go fapana le ya dinaga tše dingwe</i>
<i>mmala</i>	<i>ponagalo ya selo yeo gantši e ka tšwelelago gabotse ge e le mosegare ka lebaka la mahlasedi a letšatši, selo seo se ka bonagala e le se se hubedu, tala, tšhweu bjalobjalo</i>
<i>mahlo</i>	<i>dikgokolwana tše pedi tša bošweu le boso tšeo di lego sefahlegong ka godimo ga nko, di šoma go lebelela le go bona</i>

初めは、それはあまり役に立たなかった。しかし、観光客はしばらく辞典にザッと目を通しながら、その見出し語をいくつか読んでみた:

Basotho	<i>batho ba Afrika Borwa bao setlogong sa bona ba tšwago nageng ya Lesotho, bao ba bolelago Sesotho sa Borwa bjalo ka polelo yeo ba e antšego letsweleng</i>
beke	<i>lebaka la go bopša ke matšatši a šupago</i>
bona	<i>go diriša mahlo go lebelela</i>
iri	<i>lebaka la nako la go bopša ke metsotso ye masometshela</i>
kgwedi	<i>lebaka le le bopšago ke dibeke tše nne go iša go tše hlano</i>
leina	<i>lentšu goba sehlopha sa mantšu seo se fiwago le go relwa motho gomme a bitšwa ka lona</i>
lekgolo	<i>nomoro ye kgolo ya go bopša ke masome a lesome</i>
lesome	<i>nomoro ye nnyane ye e fetago senyane, ya go bopša ke ge go hlakanywa senyane le tee</i>
letšatši	<i>1. lebaka la nako la go bopša ke diiri tše masomepedinne</i><i>2. polanete ye kgolokgolo ya nkgokolo ya mahlasedi a phišo ye ntši selemo, yeo e rotogago bohlabela mesong ya phatša leratadima go ya bodikela, ge e se gona e ba leswiswi</i>
metsotso	<i>lebaka la nako la go bopša ke metsotswana ye masometshela</i>
monna	<i>motho wa bong bja botona</i>
monwana	<i>setho sa mmele seo se lego seatleng goba leotong, sa dinokonoko sa go otlologa, gantši se šoma go swara</i>
morwa	<i>ngwana wa mošemane</i>
morwedi	<i>ngwana wa mosetsana</i>
mosadi	<i>motho wa bong bja botshadi</i>
mošemane	<i>ngwana wa bong bja botona</i>
mosetsana	<i>ngwana wa bong bja botshadi</i>
motswadi	<i>mosadi goba monna yo a nago le ngwana goba bana</i>
ngwaga	<i>lebaka la dikgwedi tše lesomepedi</i>
ngwedi	<i>selo sa nkgokolo seo se bonagalago bošego leratadimeng seo se tlišago seedi se segolo lefaseng, se hlatha mabaka a kgwedi</i>
nkgokolo	<i>sebopego sa go raretša seo se swanago le kwele ya maoto, kenywa ya tamati, namune, bjalobjalo</i>
nne	<i>nomoro ye nnyane ye e fetago tharo, ya go bopša ke ge go hlakanywa tharo le tee</i>
pedi	<i>nomoro ye nnyane ye e fetago tee, ya go bopša ke ge go hlakanywa tee le tee</i>
seatla	<i>setho sa mmele seo se lego mafelelong a letsogo sa mphaphathi sa menwana, se šoma go swara</i>
sefane	<i>leina le tee leo maloko ka moka a lapa a le šomišago</i>
šupa	<i>1. go emišetša letsogo pejana mola monwana o lebile pele ka nepo ya gore motho a bone seo se nepiwago goba seo go bolelwago ka sona</i><i>2. nomoro ye nnyane ye e fetago tshela, ya go bopša ke ge go hlakanywa tshela le tee</i>
tšhelete	<i>silibera le koporo tša nkgokolo goba pampiri yeo e ngwadilwego ya khutlonne, yeo e šomišwago go reka dilo, yeo e lego bohlokwa kudu ekonoming ya naga</i>

その後、全て記入できた。

その次に、観光客が北ソト語に興味を持つようになり、定義を以前よりも多く理解できることに気がついた:

koko	BONA <i>makgolo, rakgolo</i>
makgolo	<i>mmagotate goba mmagomma</i>
rakgolo	<i>tatagotate goba tatagomma</i>
setlogolo	<i>ngwana wa ngwanake</i>
kgaetšedi	<i>ngwana wa batswadi ba ka wa mosetsana goba wa mosadi</i>
moratho	<i>ngwana wa mmago, e ka ba wa mosetsana goba mošemane</i>

- (a) 観光客が全て記入した上で、書類を預かった官僚が彼に「*Šupa ka monwana šupa*」のようなことを言った。初めは、観光客はどうすればいいのか分からなかった。しかし、何をすべきか教えられた後に観光客は *šupa* という言葉の二つの意味の関係を理解した。その関係を説明しなさい。
- (b) この辞典では、*tharo* がどのように定義されているか。
- (c) *lekgolo* という言葉の語源については、何が言えるか。
- (d) このチーム・アサインメントのデータを使用し、可能な限り包括的に北ソト和二言語辞典と北ソト文法書を作成しなさい。

△ 北ソト語はニジェール・コンゴ語族のバントゥー語群に属します。南アフリカ共和国の11の公用語の一つで、約460万人が母国語として使っています。 —Boris Iomdin

日本語の本文: Gerald Smyth, Rachel Smyth.

健闘を祈る